

Uchwała Nr 50/2023
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 9 lutego 2023 r.

dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy

Po rozpatrzeniu, na wniosek Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 stycznia 2023 r. (złożony w porozumieniu z Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej), projektu w/w rozporządzenia, stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.), Rada Główna przedstawia następującą opinię.

1. Projekt zakłada wprowadzenie zmian do załącznika rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.01. 2005 r. w *sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy* (Dz. U. z 2014 r. poz. 416, z późn. zm.). Zmiany te polegają na określeniu nowych, minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli, mających obowiązywać od dnia 1.01.2023 r.
2. Nowe, minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego są określone dla:
 - a) „dwóch poziomów wykształcenia” (1. dla nauczycieli posiadających tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym, 2. dla pozostałych grup nauczycieli) oraz
 - b) trzech stopni: 1. *nauczycieli nieposiadających stopnia awansu zawodowego* (nauczyciele początkujący), 2. *nauczycieli mianowanych* oraz 3. *nauczycieli dyplomowanych*.
3. W projekcie zakłada się, że minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego wzrosną z dniem 1.01.2023 r. przeciętnie o 7,8% w stosunku do stawek obowiązujących w czwartym kwartale 2022 r. W każdej z sześciu grup stanowisk wzrost jest nieznacznie zróżnicowany i waha się w przedziale od 7,7% (nauczyciel dyplomowany w drugiej grupie zaszerogowania płacowego) do 8,1% (nauczyciel początkujący w drugiej grupie zaszerogowania). W ujęciu nominalnym nowe, minimalne stawki wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli wzrastają w przedziale 266 – 326 zł (odpowiednio: nauczyciel początkujący w pierwszej grupie i nauczyciel dyplomowany także w pierwszej grupie zaszerogowania płacowego).
4. W ocenie nowej tabeli minimalnych wynagrodzeń zasadniczych nauczycieli Rada Główna podkreśla, że w roku 2023 płaca minimalna w gospodarce wzrośnie o 480 zł, do kwoty 3490 zł (w okresie styczeń-czerwiec) oraz o 590 zł do wysokości 3600 zł (lipiec-grudzień). Oznacza to, że przeciętny, kwotowy wzrost minimalnego wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli (296 zł) stanowić będzie 55,4% kwoty, o jaką wzrośnie przeciętnie w całym roku 2023 minimalne wynagrodzenie w gospodarce (535 zł).
5. Wzrost minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli Rada Główna **opiniuje pozytywnie** i uważa go za ważny z dwóch co najmniej powodów. Po pierwsze, społecznej rangi i znaczenia zawodu nauczyciela, a po drugie - z bardzo trudnej sytuacji

materialnej nauczycieli i pracowników oświaty. O takiej sytuacji świadczą liczne analizy makrostruktury płac, ich dywersyfikacji pomiędzy działami i sektorami gospodarki narodowej, widoczne zmniejszanie się płacowej atrakcyjności pracy w sektorze oświaty i wychowania oraz bardzo wysoki poziom inflacji, przesądzający o spadku realnej wartości wynagrodzeń. Według danych GUS, średnioroczny wskaźnik inflacji w roku 2022 wyniósł 14,4%.

6. Pozytywną ocenę faktu wzrostu minimalnych wynagrodzeń nauczycieli Rada Główna łączy zarazem z **negatywną oceną skali podwyżek**. Rada Główna uważa ją za zbyt niską i niewystarczającą wobec wskaźnika inflacji i rzeczywistych, poza oficjalnymi miernikami, kosztów utrzymania gospodarstwa domowego. Rada Główna podkreśla, że wzrost minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli od 1 stycznia 2023 r. w przeciętnej wysokości 7,8% jest wyraźnie niższy (o 2 punkty %) od prognozowanego w ustawie budżetowej wskaźnika inflacji (9,8%). Ten ostatni może być ponadto niższy niż wyniesie rzeczywisty wzrost cen i usług konsumpcyjnych. Oznacza to dalszy **spadek realnych dochodów nauczycieli** i pauperyzację tak bardzo ważnej grupy zawodowej.
7. Bardzo znaczącym **argumentem krytycznej oceny** skali zmian minimalnego wynagrodzenia nauczycieli jest odniesienie kwoty bazowej systemu wynagrodzeń (określanej corocznie w ustawie budżetowej na podstawie art. 30 ustawy Prawo oświatowe) do wysokości płacy minimalnej w gospodarce. W roku 2008 (w którym wprowadzono kategorię kwoty bazowej do systemu wynagrodzeń nauczycieli) jej relacja do wynagrodzenia minimalnego wynosiła 1,84. W latach następnych kształtowała się na poziomie: 1,86 (2010), 1,55 (2015), 1,28 (2020) oraz 1,14 (1. półrocze 2023) i 1,11 (2. półrocze 2023). Analiza tych relacji w długim okresie 15 lat (2008-2023) wskazuje wyraźnie na **poważne i ciągle pogarszanie się** sytuacji płacowej nauczycieli. Rada Główna podkreśla ten konkretny i obiektywny argument także w nawiązaniu do formułowanych wcześniej, krytycznych opinii o zmianach elementów systemu wynagradzania nauczycieli, zmianach nieadekwatnych do społecznej roli zawodu nauczyciela i kluczowego znaczenia edukacji dla rozwoju kraju w średnim i długim okresie.

Uchwałę otrzymuje Minister Edukacji i Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Marcin Pałys